

Ιστορία, θεωρίες και θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Μάθημα 8^ο: Η Συνθήκη της Λισσαβόνας.
Ιστορικό πλαίσιο – Κύρια χαρακτηριστικά – Πολιτικά ζητήματα

Ιωάννης Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Μάθημα 8^ο

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας. Ιστορικό πλαίσιο – Κύρια χαρακτηριστικά – Πολιτικά ζητήματα

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Το ιστορικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λισσαβόνας (2007).
2. Τα κύρια χαρακτηριστικά της Συνθήκης της Λισσαβόνας.
3. Τα πολιτικά ζητήματα που προκύπτουν.

Σκοποί μαθήματος

- Τονισμός της ανάγκης για την θεσμική ανασυγκρότηση της Ε.Ε.
- Μελέτη της Συνθήκης της Λισσαβόνας (χαρακτηριστικά και περιεχόμενα της Συνθήκης, προβλεπόμενοι θεσμοί).
- Ανάδειξη των ζητημάτων που ανακύπτουν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η ενότητα

Το ιστορικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λισσαβόνας (2007)

Η ανάγκη για θεσμική αναμόρφωση της Ε.Ε.

- Η ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΛΑΚΕΝ 2001
 - Μια καλύτερη κατανομή και ορισμός των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Απλοποίηση των οργάνων της Ένωσης.
 - Περισσότερη δημοκρατία, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στην Ένωση.
 - Προς ένα Σύνταγμα για τους Ευρωπαίους πολίτες.

Το ιστορικό 1/3

- Η Συνέλευση για το Μέλλον της Ένωσης.
- Η Συνταγματική Συνθήκη
 - Η απόρριψη της πρότασης σε δημοψηφίσματα (Γαλλία, Κάτω Χώρες).

Το ιστορικό 2/3

- Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Συνθήκη της Λισσαβόνας) ως διέξοδος στην αποτυχία της Συνταγματικής Συνθήκης
 - Η αμφισβήτηση της Συνθήκης – το ιρλανδικό «όχι».
 - Τα νέα δεδομένα στην οικονομία – το δεύτερο ιρλανδικό δημοψήφισμα – η θέση σε ισχύ.

Το ιστορικό 3/3

- Υπεγράφη 13 Δεκεμβρίου 2007.
- Τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 μετά την επικύρωσή της από όλα τα κράτη μέλη.

2^η ενότητα

Τα κύρια χαρακτηριστικά της Συνθήκης της Λισσαβόνας

Τα γενικά χαρακτηριστικά

- Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ
 - ΕΝΟΠΟΙΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝΘΗΚΗ Ε.Κ.
 - ΚΑΤΑΡΓΕΙ ΤΟΥΣ ΠΥΛΩΝΕΣ.

ΔΙΑΙΡΕΙΤΑΙ ΣΕ **ΔΥΟ** ΜΕΓΑΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (άρθρα 1-55).
- ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (άρθρα 1-358).

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση – περιεχόμενα – 1/2

- Κοινές διατάξεις και γενικές αρχές της Ένωσης (αξίες, σκοποί, αρμοδιότητες και εξουσίες).
- Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Διατάξεις για τις δημοκρατικές αρχές (ρόλος εθνικών κοινοβουλίων, λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία).
- Θεσμικά όργανα (αρμοδιότητες και καθήκοντα).

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση – περιεχόμενα – 2/2

- Αναστολή ιδιότητας μέλους, αποχώρηση και προσχώρηση στην Ένωση.
- Έννοια, χαρακτηριστικά και προϋποθέσεις ενισχυμένων συνεργασιών.
- Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.
- Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας.
- Αναθεώρηση των συνθηκών.

Επί μέρους χαρακτηριστικά – γενικές διατάξεις –

- Μια νομική προσωπικότητα (η Ε.Ε. – καταργούνται η Ε.Κ. και οι άλλοι πυλώνες).
- Ενσωματώνει τον Χάρτη των Θεμελιωδών Ελευθεριών (μόνο έναντι των οργάνων της ΕΕ – αυτεξαιρέσεις).
- Δικαίωμα αποχώρησης από την ΕΕ.
- Δικαίωμα λαϊκής πρωτοβουλίας (1έκ υπογραφές → ανάληψη νομοθ. δράσης από την Επιτροπή).

Επί μέρους χαρακτηριστικά – αρμοδιότητες –

- Ρητή μνεία της δοτής αρμοδιότητας της ΕΕ.
- Δεν αναφέρεται ρητά η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου.
- Κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στην Ένωση και τα κράτη μέλη
 - Τομείς αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ
 - Τομείς συντρέχουσας αρμοδιότητας ΕΕ και ΚΜ
 - Τομείς υποστηρικτικής αρμοδιότητας της ΕΕ στα ΚΜ.

Επί μέρους χαρακτηριστικά – θεσμικά όργανα – 1/2

- Μόνιμος πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2½ έτη – συντονιστικός και αντιπροσωπευτικός ρόλος).
- Μία θέση αρμόδιου για τις εξωτερικές σχέσεις (Υπατος Εκπρόσωπος Εξωτερικής Πολιτικής και αντιπρόεδρος της Επιτροπής)
- Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης της ΕΕ.
- Περισσότερες αρμοδιότητες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (συναπόφαση με το Συμβούλιο των Υπουργών σχεδόν παντού πλην της εξωτερικής πολιτικής).

Επί μέρους χαρακτηριστικά – θεσμικά όργανα – 2/2

- Διπλή πλειοψηφία για τη λήψη αποφάσεων στο Συμβούλιο των Υπουργών (55% των ΚΜ που εκπροσωπούν το 65% του πληθυσμού) από το 2017.
- Κατάργηση των εξαμηνιαίων προεδριών και αντικατάστασή τους από το «τρίο» (18μηνη προεδρία 3 κρατών).
- Η Επιτροπή θα αποτελείται από αριθμό ίσο με τα 2/3 των ΚΜ (από το 2014).
- Ο Πρόεδρος της Επιτροπής προτείνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών».

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3^η ενότητα

Τα πολιτικά ζητήματα που προκύπτουν

Τα πολιτικά ζητήματα

- Το ζήτημα της **νομιμοποίησης** – η αμφισβήτηση των πολιτών (αρνητικά δημοψηφίσματα, αποχή).
- Το ζήτημα της **αποδοχής** από τα κράτη μέλη (η επανεθνικοποίηση των πολιτικών).
- Το ζήτημα της **διεύρυνσης**
 - Τα όρια της Ένωσης
 - Το κόστος της διεύρυνσης
 - Η κοινοτική αλληλεγγύη.

Τα θεσμικά ζητήματα στο μέλλον

- Ο συντονισμός των Προέδρων.
- Ο ρόλος της Επιτροπής.
- Διακυβερνητική συνεργασία ή υπερεθνική ενοποίηση;

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Παπαγεωργίου. «Ιστορία, Θεσμοί και Θεωρίες της ΕΕ. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας. Ιστορικό πλαίσιο – Κύρια χαρακτηριστικά – Πολιτικά ζητήματα.». Έκδοση: 2.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS230/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Όνομα Συνεργάτη>
Θεσσαλονίκη, <Ημερομηνία>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τέλος 8^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την 2^η έκδοση.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 1^η διαθέσιμη εδώ.

<http://www.polsci.auth.gr/index.php?lang=el&rm=2&mn=15&csid=%CE%9A%CE%A50403>.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

